

UCHWAŁA Nr XI/58/2015
RADY POWIATU TUCHOLSKIEGO
z dnia 11 września 2015 r.

w sprawie przyjęcia Programu Oddziaływań Korekcyjno - Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2015-2020

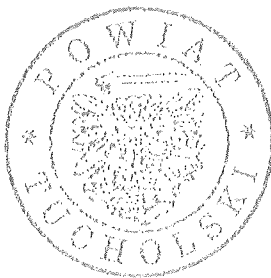
Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i 4, ust. 4 oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm)¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn zm.)²

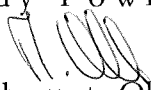
Rada Powiatu
Uchwała co następuje:

§ 1. Przyjąć Program Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2015 – 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Realizację uchwały powierza się Kierownikowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca
Rady Powiatu

Małgorzata Oller

¹ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 poz. 645 oraz z 2014 poz. 379 i poz. 1072, z 2015 r. poz. 871

² Dz. U. z 2009 Nr 206 poz. 1589, z 2010 Nr 28, poz. 146, Nr 125 poz. 842, z 2011 Nr 149 poz. 887.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., poz. 1493 z późn. zm.) do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących pomoc.

Posiadanie w/w programu jest niezbędnym warunkiem przystąpienia do realizacji oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Program ten skierowany jest do osób zamieszkujących powiat tucholski.

Uchwała została przyjęta 16 głosami za, przy braku głosów przeciwnych i wstrzymujących się.

Przewodnicząca

R a d y P o w i a t u

Małgorzata Oller

Załącznik do Uchwały nr XI/58/2015
Rady Powiatu Tucholskiego
z dnia 11 września 2015

**PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ
KOREKCYJNO –EDUKACYJNYCH
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC
W RODZINIE
DLA POWIATU TUCHOLSKIEGO NA
LATA 2015-2020**

Spis treści

Wstęp	3
I. Diagnoza Społeczna.....	4
II. Założenia programowe.....	8
III. Cele, treści edukacyjne i zakładane rezultaty programu.....	9
1. Cele programu.....	9
2. Podstawowe treści edukacyjne	9
3. Zakładane rezultaty.....	9
IV. Realizacja programu.....	10
1. Sposób realizacji programu.....	10
2. Adresaci programu oraz warunki naboru uczestników programu	10
3. Warunki uczestnictwa w programie.....	10
5. Realizator programu, osoby realizujące program korekcyjno- edukacyjny.....	11
6. Miejsce realizacji programu.....	12
7. Partnerzy programu	12
V. Zagrożenia w realizacji programu korekcyjno - edukacyjnego.....	12
VI. Źródła finansowania programu.....	12
VII. Monitoring i ewaluacja.....	13

Wstęp

Zgodnie z definicją zawartą w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.), przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem stanowiącym zagrożenie dla wszystkich uwikłanych w nią osób. W przypadku występowania przemocy potrzebne są działania kompleksowe, prowadzone przez różne służby oraz łączenie działań z różnych perspektyw: prawnej, psychologicznej, socjalnej i medycznej.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz.1493) nakłada obowiązek realizacji oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Oddziaływania korekcyjno- edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowią część kompleksowych działań w zakresie działań przemocy w rodzinie. Kierowane są do osób stosujących przemoc w rodzinie, które zostały skazane bądź przeciwko którym toczy się postępowanie karne, a także do osób samodzielnie zgłaszających się do uczestnictwa w tego typu oddziaływaniach.

Wytyczne do tworzenia modelowych programów korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie znajdują się w Załączniku nr 2 Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2014-2020.

Celem tych oddziaływań jest powstrzymanie przemocy w rodzinie. Zakres programowy powinien obejmować działania psychologiczne, edukacyjne i socjalizacyjne. Zastosowanie tych treści pozwoli na zmniejszenie ryzyka dalszego stosowania przemocy oraz wpłynie na podniesienie poziomu samokontroli.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie nie powinny być utożsamiane z psychoterapią sprawcy. Ich celem jest korekta niepożądanych i szkodliwych zachowań i postaw. Formy organizacji oraz zawartość programów oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie powinny przyjmować jako najwyższy priorytet zasadę ochrony bezpieczeństwa, autonomii i dobra osób krzywdzonych przez osobę stosującą przemoc.

I. Diagnoza społeczna

W preambule ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) czyny związane z przemocą w rodzinie zostały uznane za zachowania naruszające prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem występującym we wszystkich społeczeństwach, niezależnie od statusu społecznego i ekonomicznego. W wielu środowiskach niestety nadal traktowana jest jako temat wstydlivy i upokarzający.

Osobą dotkniętą przemocą w rodzinie może być każdy, a w szczególności: współmałżonkowie, partnerzy w związkach nieformalnych, dzieci, osoby starsze, osoby niepełnosprawne. Wiele ofiar doznaje przemocy latami, skrywając rozmiar doznawanej krzywdy. Skutkiem tej sytuacji jest niska samoocena, bierne strategie radzenia sobie ze stresem, silna zależność, lęk, obniżony nastrój, izolacja społeczna, skłonność do obwiniania się oraz liczne dolegliwości somatyczne.

O przemocy możemy mówić wtedy, gdy zostaną spełnione cztery przesłanki:

- Jest to działanie intencjonalne lub zaniechanie działania:
Zachowania przemocowe służą w uzyskaniu różnych rzeczy, np. posłuszeństwa. Głównym celem sprawcy jest kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby.
- Jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą- przewaga siły sprawcy.
Sprawca jest silniejszy fizycznie, psychicznie, materialnie, zawodowo, społecznie i w wymiarze tej przewagi oddziałuje na osobę słabszą po to, by zmusić ją do podporządkowania się swoim życzeniom.
- Działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej.
Jedna osoba daje sobie prawo, by drugą uderzyć, obrazić, skrytykować, zabrać coś, nie dać, ukarać. Nie liczy się z jej potrzebami, życzeniami, protestami. Traktuje daną osobę jak przedmiot- pozbawiony praw.
- Powoduje cierpienie i ból:
Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Mogą być one wymierne, bądź nie, natychmiastowe, bądź odroczone w czasie. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Formy przemocy w rodzinie:

1. Przemoc fizyczna

Jest intencjonalnym działaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko ciała np. popychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, bicie, kopanie, szarpanie, wykręcanie rąk itp.

2. Przemoc psychiczna

To działania wykorzystujące świadome wpływanie jednej osoby na drugą, w szczególności na tok myślowy, postępowanie, sposób życia drugiej osoby bez jej przyzwolenia, za pomocą takich narzędzi jak np. wyśmiewanie, wyzywanie, poniżanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, krytykowanie, kontrolowanie, izolowanie, wmawianie choroby psychicznej, ciągle niepokojenie itp. W odniesieniu do dzieci określa się ją mianem przemocy emocjonalnej jako rozmyślne, nie zawierające aktów przemocy fizycznej, zachowania dorosłych wobec dzieci, które powodują znaczące obniżenie możliwości prawidłowego rozwoju dziecka, np.: odrzucenie emocjonalne, nadmierne oczekiwania, chorobliwa nadopiekuńczość, deprecjonowanie osiągnięć.

3. Przemoc seksualna

To wymuszanie różnego rodzaju aktywności seksualnej wbrew woli ofiary w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych, np. wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych form współżycia seksualnego, gwałt, demonstrowanie zazdrości, wyśmiewanie ciała, krytyka zachowań seksualnych itp.

4. Przemoc ekonomiczna

Wiąże się z celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawieniem środków do życia lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby np. okradanie, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, zaciąganie kredytów wbrew woli współmałżonka itp.

5. Zaniedbanie

Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza się zaniedbaniami potrzeb żywieniowych, higienicznych, medycznych – jako stanu wynikającego z braku dbałości czy też opieki, stosowanego najczęściej wobec dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych, chorych.

Trudno jest nakreślić portret osoby stosującej przemoc. Postępowanie sprawców często bywa wspierane przez czynniki kulturowe, w wielu przypadkach przemoc jest związana z nietrzeźwością sprawców, ale alkohol nie powinien być obarczony bezpośrednią i wyłączną odpowiedzialnością za przemoc, nie jest przyczyną, ale może wpływać na przemoc poprzez wzmacnianie czynników ryzyka i potęgowanie ich działania, chociaż nie jest za nie bezpośrednio odpowiedzialny. Wyeliminowanie go wcale nie musi oznaczać zlikwidowania przyczyn przemocy.

W związku z powyższym podejmowane są próby oddziaływania na sprawców, które zmierzają do nauczenia ich samokontroli i wyzwolenia spod wpływu nałogowej agresywności.

Psychologowie zajmujący się badaniem przemocy zaobserwowali pewne cykliczne zdarzenia pojawiające się w rodzinach, w których występuje przemoc. Wyodrębniono trzy następujące po sobie fazy:

- Faza narastającego napięcia:

Charakteryzuje ją wzrost napięcia w związku, jeden z partnerów staje się drażliwy, spięty i poirytowany. Każdy szczegół jest pretekstem do konfliktu. Osoba doznająca przemocy najczęściej stara się opanować sytuację za wszelką cenę, uspokaja partnera, realizuje wszelkie zachcianki, przeprasza. W tej fazie u tych osób mogą pojawić się dolegliwości psychosomatyczne (dolegliwości zdrowotne bez fizycznej przyczyny).

- Faza ostrej przemocy:

W tej fazie napięcie, które narastało w partnerze, znajduje upust. Jego zachowanie staje się nieprzewidywalne, wpada w szał. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych. Osoba doznająca przemocy często jest w szoki, odczuwa wstyd i przerażenie.

- Faza miesiąca miodowego:

Sprawca wyładował już swoje emocje i wie, że przekroczył różne granice. W tym momencie zaczyna przepraszać, obiecywać, że TO się nigdy nie powtórzy, stara się usprawiedliwiać czynnikami zewnętrznymi. W tej fazie stara się okazywać skrucę i miłość, sprawia przyjemności, dba o partnerkę.

Osoba doznająca przemocy w wyniku takiego zachowania zaczyna wierzyć, że partner się zmienił. W fazie miesiąca miodowego ofiary często wycofują zeznania obciążające sprawcę licząc na satysfakcjonujący związek.

Znaczącym zagrożeniem jakie niesie ze sobą ta faza jest fakt, że przemoc w następnym cyklu jest jeszcze gwałtowniejsza.

Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym z upływem lat skracają się fazy miodowego miesiąca a wydłużają i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy.

Badanie zjawiska przemocy w rodzinie jest niezwykle trudne ze względu na wiele czynników takich jak kulturowe czy społeczne, które utrudniają bądź wręcz uniemożliwiają ujawnienie informacji o traumatycznej sytuacji rodziny na zewnątrz.

Poniższe zestawienie zbiorcze Niebieskich Kart za lata 2011-2015 wskazuje znaczny wzrost wszczętych procedur " Niebieskiej Karty", na terenie powiatu tucholskiego. Ponadto, z zebranych danych wynika, że w niektórych rodzinach jest założona więcej niż jedna Niebieska Karta, tzn. akty przemocy się powtarzają.

**Zestawienie zbiorcze „Niebieskie Karty” za lata 2011 – 2015,
które wpłynęły do Przewodniczących Zespołów Interdyscyplinarnych w Powiecie
Tucholskim**

Rok	2011		2012		2013		2014		I półrocze 2015	
Ogólna liczba Niebieskich Kart	14		64		101		79		31	
Sprawy przemocy z podziałem na kobiety i mężczyzn	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
	14		60	2	93	2	72	2	29	2

Dane statystyczne uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Tucholi dotyczą liczby zatrzymanych sprawców przemocy oraz liczby sporządzonych "Niebieskich Kart". Z niżej wymienionych informacji wynika, że wzrosła liczba zatrzymanych sprawców przemocy.

Rok	2013	2014	I półrocze 2015
Liczba zatrzymanych sprawców przemocy	38	41	13
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	61	64	22

Poniższa tabela przedstawia liczbę zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy w rodzinie oraz liczbę spraw, które zakończyły się aktami oskarżenia. Dane z tabeli wskazują, że zmniejszyła się liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy a co za tym idzie spraw zakończonych aktem oskarżenia.

Rok	2013	2014	I półrocze 2015
Liczba zarejestrowanych spraw dot. przemocy w rodzinie	52	35	13
Liczba spraw dot. przemocy w rodzinie zakończonych aktami oskarżenia	21	5	3

W powiecie tucholskim funkcjonuje Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi, ul. Przemysłowa 6, Tuchola, tel. (052) 554 00 45, e-mail: sow@tuchola.pl.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm),
3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259),
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245),
5. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (Monitor Polski z 2014 r., poz. 445),
6. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 - przyjęty Uchwałą Nr 24/899/13 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 czerwca 2013 r.

II. Założenia programowe

Niniejszy program opracowany został na podstawie Ramowego Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie przyjętego Uchwałą nr 3/31/15 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 stycznia 2015 r. w sprawie przyjęcia programów: „Ramowy program ochrony ofiar przemocy w rodzinie” i „Ramowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”.

Głównym założeniem wszelkich działań podejmowanych wobec sprawcy powinno być uzyskanie bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych ma na celu dokonanie konstruktywnych zmian w zachowaniu sprawcy oraz nauka odpowiedzialności za własne czyny. Niezwykle istotne jest zbudowanie sprawnie funkcjonującej sieci współpracy między pracownikami jednostek pracujących w zakresie przemocy w rodzinie.

1. Zawartość merytoryczna programów powinna zawierać:

- **Treści edukacyjne:** dostarczą informacji na temat przyczyn i procesu powstawania wzorców zachowań z użyciem przemocy;
- **Metodę pracy nad zmianami behawioralno- poznawczymi:** stwarzającą możliwość zmiany sposobu myślenia i zachowań, które uwzględniają wartości takie jak szacunek i życzliwość wobec bliskich osób;
- **Rozpoznawanie i zmianę systemu przekonań i postaw osobistych:** w czasie trwania programu osoba w nim uczestnicząca powinna mieć okazję do zaobserwowania i refleksji dotyczących osobistego systemu przekonań, postaw i nastawień. W czasie spotkań należy wskazywać alternatywne do przemocowych wartości i postawy.

2. Realizator programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie powinien koncentrować swoje działania na następujących wskazówkach:

- bezpieczeństwo ofiar przemocy jest najważniejszym priorytetem;
- utrzymanie współpracy i komunikacji między programami dla sprawców a programami zajmującymi się pomaganiem ofiarom przemocy na danym terenie;
- istotne jest, aby skutkiem realizacji programu była zmiana w postawach i zachowaniach sprawców oraz, aby byli oni traktowani w sposób nienaruszający ich godności;
- programy powinny promować wysokie standardy etyczne oparte na aktualnej wiedzy i badaniach.

Mając na uwadze powyższe założenia niniejszy program opiera się na współczesnych rozwiązaniach uwzględniających podejście integracyjne, łączące wybrane elementy tradycyjnych modeli pracy ze sprawcami przemocy, do których należą:

- 1) edukacja na temat kulturowo-obyczajowych zjawisk wspierających i przeciwstawiających się przemocy,
- 2) promocja wartości i idei wspierających godność osoby, dobro rodziny, równość płci oraz prawa kobiet i dzieci, a także odpowiedzialność za osobiste decyzje i gotowość ochrony słabszych,
- 3) stosowanie procedur behawioralno-poznawczych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą,
- 4) uczenie umiejętności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej oraz samokontroli.

3. Spotkania dla sprawców przemocy w rodzinie nie mogą odbywać się w miejscach, w których udziela się pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie

III. Cele, treści edukacyjne i zakładane rezultaty programu

1. Cele programu

Głównym celem działań korekcyjno-edukacyjnych jest zatrzymanie przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe to:

- 1) Powstrzymanie przemocy przez sprawcę;
- 2) Rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie;
- 3) Zmiana zachowań przemocowych na konstruktywne z poszanowaniem praw i uczuć innych;
- 4) Opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użyciu siły i przemocy;
- 5) Kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy;
- 6) Nauka umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie, uczenie się korzystania z pomocy innych,
- 7) Uznania przez uczestników programu swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy.

2. Podstawowe treści edukacyjne

- 1) Społeczno-kulturalne źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej mity, stereotypy;
- 2) Problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich;
- 3) Definicja przemocy, jej rodzaje, formy, dynamika, aspekty prawne przemocy;
- 4) Planowanie i rozwijanie samokontroli;
- 5) Alkohol i patologia życia rodzinnego;
- 6) Promocja pozytywnych standardów wartości i zachowań;
- 7) Dzieci, przemoc i wychowanie;
- 8) Komunikacja interpersonalna;
- 9) Seksualność.

3. Zakładane rezultaty

- 1) Uświadomienie sprawcom czym jest przemoc;
- 2) Uzyskanie przez nich świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich;
- 3) Nabycie umiejętności rozpoznania przez sprawcę sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe,
- 4) Nabycie umiejętności opracowania „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użyciu siły i przemocy,
- 5) Nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinie bez użycia agresji,
- 6) Nabycie umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie, uczenie się korzystania z pomocy innych,
- 7) Nabycie umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć.

IV. Realizacja programu

1. Sposób realizacji programu

Realizacja oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2015-2020 będzie prowadzona w formie zajęć grupowych i spotkań indywidualnych. Program będzie realizowany w wersji trzymiesięcznej, obejmującej minimum 60 godzin zajęć.

Planowane są następujące etapy realizacji programu:

Etap I – spotkania indywidualne dla każdego uczestnika programu, których celem jest rozpoznanie diagnostyczne.

Etap II – Zajęcia grupowe po 3 godziny każde, których celem jest przekazanie treści edukacyjnych. Podzielone są na bloki tematyczne, w których poddawana będzie analizie jedna z form zachowań przemocowych oraz przedstawione alternatywne dla niej formy zachowań bez przemocy.

Podczas sesji indywidualnych wprowadzających uczestnik zostanie zapoznany z celami i przebiegiem programu. Prowadzący zapozna się także z sytuacją rodzinną i prawną osoby zgłaszającej się, diagnozując sytuację życiową oraz specyfikę stosowanej przemocy. Informacje pozyskane od uczestników są objęte zasadą poufności.

2. Adresaci programu oraz warunki naboru uczestników

Adresatami niniejszego programu są sprawcy przemocy domowej, dlatego warunkiem przyjęcia do programu jest uznanie przez nich faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie.

- 1) Uczestnikami programu mogą być:
 - a) osoby samodzielnie zgłaszające się,
 - b) osoby kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
 - c) osoby wytypowane oraz zmotywowane przez pracowników instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (zespoły interdyscyplinarne, ośrodki pomocy społecznej, sądy- zespoły służby kuratorskie, prokuratorzy, komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, policja) bez formalnego obowiązku udziału w programie;
 - d) osoby zobowiązane przez inne organy, instytucje, organizacje.
- 2) Uczestnictwa w programie odmawia się:
 - a) osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków z wyłączeniem osób, które przeszły lub są w trakcie podstawowego cyklu terapii uzależnień;
 - b) osobom z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi, w szczególności z zaburzeniami osobowości pogranicznej;
 - c) chorym psychicznie.
- 3) Odmowa uczestnictwa w programie następuje w czasie wstępnego rozpoznania diagnostycznego.

3. Warunki uczestnictwa w programie

1. Osoby przed przystąpieniem do programu podpiszą kontrakt określający reguły uczestnictwa w programie zawierające:

- a) Formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności w zajęciach;

- b) Obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach;
- c) Zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi;
- d) Wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za fakty stosowania przemocy w rodzinie.

2. Dla każdego uczestnika programu musi zostać sporządzone na piśmie wstępne rozpoznanie diagnostyczne obejmujące zagadnienia takie jak:

- a) Okoliczności skierowania do programu,
- b) Określenie, czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
- c) Najgroźniejsze oraz typowe formy i okoliczności przemocowych zachowań,
- d) Aktualna sytuacja rodzinna i zawodowa,
- e) Cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej.

3. Udział w zajęciach potwierdzany będzie listami obecności z podpisami uczestników.

4. Wobec osób, których uczestnictwo w programie związane jest z decyzją sądu, policji lub prokuratury stosuje się powiadamianie tych organów o:

- a) przystąpieniu sprawcy przemocy do programu,
- b) każdej sytuacji uchylania się od udziału w programie,
- c) zakończeniu uczestnictwa w programie.

5. Fakt dobrowolnego uczestnictwa w programie osób stosujących przemoc (skierowanych przez instytucje, organizacje, rodzinę lub samodzielne zgłoszenie) pozostaje objęty tajemnicą.

4. Realizator programu, osoby realizujące program korekcyjno - edukacyjny

Realizatorem programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

Zadania związane z realizacją programu obejmują:

- a) nadzór nad realizacją programu zgodnie z założonymi celami i działaniami nakierowanymi na osiągnięcie zakładanych rezultatów,
- b) obsługę finansową programu,
- c) monitoring programu.

Program oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych prowadzony będzie przez dwie osoby- kobietę i mężczyznę. Obecność kobiety i mężczyzny wśród prowadzących staje się modelem komunikacji partnerskiej dla uczestników programu oraz czynnikiem konfrontującym, który jest bardzo ważnym elementem w procesie zmian zachowania.

Nadzór i kontrolę nad realizacją programu korekcyjno – edukacyjnego sprawuje Wojewódzki Koordynator Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczących przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno – edukacyjne.(Dz. U. z 2011 Nr 50, poz. 259) określa jasno jakie kompetencje powinny mieć osoby prowadzące program oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych, tj. :

1. ukończone studia II stopnia na jednym z kierunków: psychologia, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo – wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej,
2. posiadać zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie.
3. mieć udokumentowany co najmniej 3 letni czas pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

5. Miejsce realizacji programu

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowany będzie w ramach zasobów lokalowych Powiatu Tucholskiego .

6. Partnerzy programu

Na każdym etapie programu , począwszy od momentu rekrutacji uczestników a skończywszy na ewaluacji, niezwykle istotnym elementem, który wpływa na realizację założonych celów i rezultatów, jest współpraca z wieloma instytucjami, którymi są :

- a) Kuratorzy zawodowi;
- b) Sąd;
- c) Ośrodki Pomocy Społecznej;
- d) Prokuratura,
- e) Policja,
- f) Rodziny uczestników programu;
- g) Organizacje pozarządowe.

V. Zagrożenia w realizacji programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

Program oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych to zaplanowany, ułożony w czasie szereg działań, który skierowany jest do wybranej specyficznej grupy odbiorców. Wymaga on zaangażowania środków rzeczowych, ludzkich i finansowych. Wiąże się to z ryzykiem wystąpienia zjawisk, które mogą mieć negatywne skutki dla przebiegu całego programu. Podstawowe zagrożenia to:

1. Brak wystarczającej liczby uczestników, która pozwala na utworzenie grupy;
2. Brak dostatecznego zainteresowania i motywacji uczestników do ukończenia programu oraz regularnego uczestniczenia w zajęciach;
3. Negatywne mity i stereotypy związane z wzorcami zachowań społecznych;
4. Brak środków na realizację programu.

VI. Źródła finansowania programu

Dotacja z budżetu państwa – zgodnie z art.6 ust.5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu co roku, a realizacja programu uzależniona jest między innymi od wysokości środków przekazywanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa na ten cel.

VII. Monitoring i ewaluacja

Zgodnie § 8 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczących przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno – edukacyjne. (Dz. U. 2011 r. Nr 50, poz. 259) „*przebieg i efekty oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie objęte są działaniami monitorującymi i ewaluacyjnymi prowadzonymi przez powiat lub podmioty, którym powiat zlecił realizację prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, a wyniki tych działań są wykorzystywane w pracach nad doskonaleniem i upowszechnianiem dalszych metod oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.*”

Efektywność programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie możemy zbadać poprzez bieżące monitorowanie realizacji programu przez cały okres jego trwania. Należy również dokonać ewaluacji programu, która pozwoli na uzyskanie m.in. takich danych jak:

- ile osób rozpoczęło zajęcia, ile osób ukończyło,
- czy udział w programie przyczynił się do zmiany zachowań, zatrzymania przemocy w rodzinie,
- czy w trakcie trwania programu uczestnicy programu zmieniali swoje zachowania,
- czy uczestnik programu korzystał z proponowanych rozwiązań,
- ocena jakości przeprowadzonych spotkań, m.in. sposobu prowadzenia zajęć, czasu ich trwania, korzyści z uczestnictwa w programie itp.

Celem monitoringu jest sprawdzenie czy zaplanowane działania w końcowym efekcie są użyteczne dla odbiorców i współodbiorców, którymi w tym przypadku są rodziny osób stosujących przemoc.

Do oceny skuteczności działań programowych niezbędna jest współpraca z partnerami programu, szczególnie tymi, którzy realizują programy przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Malgorzata Oller